

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМП'ЮТЕРНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ І ПЕРЕКЛАД**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Польська мова і література, англійська мова, переклад»

Спеціальність **B11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **B11.033 Слов'янські мови та література (переклад включно), перша - польська**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Загальна інформація

Назва дисципліни	Комп'ютерна лексикографія і переклад
Освітня програма	Польська мова і література, англійська мова, переклад
Спеціалізація (за наявності)	B11.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська
Спеціальність	B11 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	1/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год. залік
Мова викладання	англійська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна **"Комп'ютерна лексикографія і переклад"** призначена для підготовки студентів магістратури спеціальності *035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська* до ефективного використання сучасних цифрових ресурсів і технологій у сфері лексикографії та перекладу. Її мета – сформуванню у студентів знання та практичні навички роботи з комп'ютерними лексикографічними системами, електронними словниками, корпусами текстів і програмним забезпеченням для перекладу, що сприяє підвищенню якості професійної перекладацької діяльності.

Курс орієнтований на розвиток аналітичного мислення, умінь критичного аналізу мовного матеріалу, формування перекладацької компетенції з урахуванням специфіки польської та англійської мов, а також здатності адаптувати здобуті знання до новітніх лінгвістичних технологій. Дисципліна сприяє також усвідомленню ролі цифрової лексикографії у розвитку перекладацької практики, формуванню дослідницьких навичок і підвищенню професійної самосвідомості студентів. Особлива увага приділяється міжкультурному виміру перекладацької діяльності та ефективному використанню електронних лексичних ресурсів у фаховому і науковому середовищах.

Щодо предмету вивчення, акцент навчальної дисципліни *"Комп'ютерна лексикографія і переклад"* робиться на опануванні принципів створення, аналізу та застосування електронних словників, лінгвістичних корпусів і автоматизованих перекладацьких систем у професійній діяльності. Студенти вивчають методи роботи з цифровими лексикографічними інструментами, зокрема в контексті польсько-українського та англо-українського перекладу, що дозволяє їм ефективно використовувати ці ресурси у процесі перекладу, редагування та аналізу текстів різних стилів і жанрів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Комп'ютерна лексикографія і переклад» є формування у майбутніх фахівців високого рівня професійної компетентності у сфері сучасної лексикографії та перекладознавства; оволодіння знаннями й навичками роботи з електронними лексикографічними ресурсами й перекладацькими технологіями; досягнення

рівня, який дозволить ефективно застосовувати цифрові інструменти у професійному мовному середовищі, сприятиме самостійному поглибленню фахових знань, участі у проєктах цифрової гуманітаристики та забезпечить конкурентоспроможність фахівця в європейському перекладацькому просторі.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- набуття практичних навичок використання електронних словників, корпусів і термінологічних баз даних у процесі перекладу;
- засвоєння принципів укладання та аналізу лексикографічних ресурсів;
- робота з фаховими текстами польською, українською та англійською мовами з використанням комп'ютерних лінгвістичних інструментів;
- формування здатності виконувати переклад з використанням автоматизованих і комп'ютеризованих систем перекладу;
- розвиток критичного мислення щодо якості лексикографічних та перекладацьких ресурсів;
- участь у професійному міжкультурному спілкуванні, зокрема у цифровому форматі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК2 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційні шляхи розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною (польською та англійською) мовами.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 19. Мати навички міжмовної комунікації в контексті інтернаціоналізації освітньо-наукового простору. Володіти та ефективно застосовувати перекладацькі стратегії й тактики для здійснення ефективної професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
<u>семінарські заняття</u> / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	B11 Філологія	II	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
<u>Тема 1. Lexicography and Computational Lexicography</u>	2	2	8
Тема 2. The Sources of the English Vocabulary	2	2	8
Тема 3. The Textual Structure of Electronic Dictionary	2	2	8
Тема 4. Semantics in Computational Lexicography	2	2	10
Тема 5. Computational Linguistics; Parsing, Symbolic; and Grammatical Semantics	2	4	10
Тема 6. Digital Corpora and Their Applications in Translation Studies	2	4	12
Revision Module Test		2	4
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю — залік (1 семестр): Аудиторна робота	80 балів
Самостійна робота	10 балів
Тематичні контрольні роботи	5 балів
Підсумкова контрольна робота	5 балів
Накопичування балів під час вивчення дисципліни	

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю. Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».	
Неформальна освіта	Можливість зарахування: наявність міжнародного сертифікату з «Комп'ютерної лексикографії і перекладу», Computational Linguistics Courses: TOEFL, Coursera, MOOC

8. Рекомендована література

Основна

1. Амеліна С.М., Тарасенко Р.О. Комп'ютерна лексикографія і переклад: навч. посіб / Видання 2-ге, перероблене і доповнене. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2022. 348 с.
2. Безруков А.В. Практикум з комп'ютерної лексикографії і перекладу науково-технічної літератури. Дніпро, 2020. 63 с.
3. Калимон Ю. Комп'ютерна лексикографія: виклики та перспективи. Актуальні питання іноземної філології. 2019. № 10. С. 112–118.
4. Baker, Mona (1995) 'Corpora in Translation Studies. An Overview and Suggestions for Future Research', *Target* 7(2): 223-43
5. SERDIUKOVA, Olha & LAZAREVA, Olga & CHERNIAVSKA, Inna. (2023). BASIC CONCEPTS OF COMPUTER LEXICOGRAPHY. *Humanities science current issues*. 2. 165-172. 10.24919/2308-4863/63-2-27.
6. Zanettin, Federico. (2014). Corpora in Translation. 10.1057/9781137025487_10.
7. https://en.wikipedia.org/wiki/Brown_Corpus
8. <https://www.multitran.com/>
9. <https://www.britannica.com/>
10. <https://www.thesaurus.com/>
11. <https://www.merriam-webster.com/>
12. <http://www.mova.info/>
13. <https://vocabularies.unesco.org/browser/thesaurus/en/>
14. <https://iate.europa.eu/home>

Додаткова

15. [Olena Sychak. Military Feminine Personal Nouns: A Corpus-Based Update to the Web Dictionary of Ukrainian Feminine Personal Nouns. eLEX, 2023](http://ceur-ws.org/Vol-2386/paper28.pdf)
16. [O. Levchenko, N. Romanyshyn, & D. Dosyn. Method of Automated Identification of Metaphoric Meaning in Adjective + Noun Word Combinations \(Based on the Ukrainian Language\). MoMLet. 2019](http://ceur-ws.org/Vol-2386/paper28.pdf)
17. [О. С. Таран, Ю. М. Лебеденко. Семантико-дистрибутивний аналіз сленгізмів на основі даних корпусу ГРАК. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. Хмельницький. 2021, № 21, Том 1. С. 119-123](http://ceur-ws.org/Vol-2386/paper28.pdf)
18. Narodowy Korpus Języka Polskiego 2008-2012 <https://nkjp.pl/>
19. Korpus języka polskiego. <https://sjp.pwn.pl/korpus>
20. https://pawuk.ipipan.waw.pl/query_corpus/

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://d-learn.pro/>